

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

ՀԱՄՄՈՒՐԱՊԻԻ ՕՐԻՆԱԳԻՐՔԸ

Ապագային, ցմլչտ, թագաւորը որ պիտի երեւան գայ երկրին մէջ, արդարութեան խօսքերը զորս արձանագրեցի քարկոթողիս վրայ, թող պահէ. երկրին օրէնքը զորս հաստատեցի, երկրին վճիռները զորս որոշեցի, թող չայլայէ ան. իմ կանոնագրերը թող չեղծանէ. եթէ այդ անձը ինելք ունի, և կարող է իր երկիրը արդարութեամբ առաջնորդել, թող զննէ խօսքերը զորս արձանագրեցի քարկոթողիս վրայ, և ճամբան (և) ուզին, երկրին օրէնքը զորս հաստատեցի, երկրին վճիռները զորս որոշեցի, այս քարկոթողը թող լուսապահէ իրեն՝ և թող արդարութեամբ առաջնորդէ իր սեւագլուխները (իր ժողովուրդը), թող դատէ անոնց դատերը, թող որոշէ անոնց վճիռները. Թող արմատախիլ ընէ ապիրատը և չարը իր երկրէն, և թեարկէ իր ժողովուրդին բարօրութիւնը:

Համեմուրապի՛ Արդարութեան թագաւորն (իմ) ես, որուն Շամաշ Օրէնքը նըւշիրեց, ընտիր են իմ խօսքերը, անհաւասար են իմ արարքները, միան յիմարին դատարկ են անոնք, իմաստունին

ՔԱՐԱՍՈՒՆԵՐԿՐՈՐԴ ՄԻՒՆԱԿ (Խակակողմ 28)

Կը ներկայանան անոնք՝ իրբ հիացումի առարկայ:

Եթէ այդ անձը՝ զննած է իմ խօսքերը

կանութիւնը գրէք այս գիտողութեանց ծիրին: Մեր ոսմանթիզմը շրջան մըն է ստեղծումի ուր խանդր տիրական է միւս բոլոր ծորութերէն: Մեր իրապաշտները հակաղ-դեցութեան զգացում մը չեն արժեսորեր երբ կ'ուրանան մեր բանաստեղծութեան չնորները: Անոնք կը հպատակին, թերես առանց ալ զիտնալու, միւս պէտքին որ արաւետը կը յարգարէ գահաւորակ իմացականութեան:

• Զ. ՕՇԱԿԱՆ

(Շարունակելի)

զորս քարկոթողիս վրայ արձանագրեցի, և չէ եղծանած իմ օրէնքը, չէ խեղաթիւրած իմ խօսքերը, չէ փոխած իմ կաննագրեր, թող Շամաշ՝ այդ անձին, ինչպէս ինձի Արդարութեան թագաւորին, անոր մականը (իշխանութիւնը) երկարէ, թող նովուէ իր ժողովուրդը արդարութեամբ:

Եթէ այդ անձը՝ չէ զննած իմ խօսքերը զորս արձանագրեցի քարկոթողիս վրայ, և անզոսնած է իմ անէծ քները, և չէ սարսափած աստուածներու անէծ քէն, յնջած է օրէնքը զորս հաստատեցի, խեղաթիւրած է իմ խօսքերը, այլայլած է իմ կանոնագրերը, եղծանած է իմ (հոն) արձանագրուած անունը և (անոր փոխան) արձանագրած՝ իր անունը, (կամ) ուրիշ մը գրգած (այս արարքին համար) այս անէծ քներու պատճառաւ (սարսափէն), այդ անձը՝ ըլլայ թագաւոր, ըլլայ իշխան, ըլլայ կառավարիչ, կամ որ եէ աստիճանի անձ, մեծն Անունը՝ հայրը աստուածներու, որ հռչակեց իմ թագաւորութիւնը; թող զերցնէ անոր (իր) թագաւորութեան փայլը, փըրէ անոր մականը, անոր ճակատագիրն անհմածէ:

Թող էնլիլ⁽⁷³⁾ տէրը, ասանիլը ճակատագիրներու, ուրան հրամանը չի փոխուիր, իմ թագաւորութիւնը բարձրացնողը, գրգու անոր դէմ անիսափան լիրուսութիւններ, անոր կործանումին աղէտը իր (փոկ) ընակութեան մէջ. Թող սահմանէ անոր իրեն ճակատագիր՝ տառապանքի իշխանութիւն մը, չքաւորութեան օրեր, սովի տարիներ, խաւար առանց լոյսի, յանկարծական ման. Թող հրամայէ ան իր ծանրակշիր բերնով՝ (խօսքով) քանդումը անոր քալագին, ցրուումը անոր ժողովուրդին, անոր թագաւորութեան խափանումը, երկրին մէջ անոր անուան և յիշատակին անհետացումը:

Թող նինլիլ⁽⁷⁴⁾ մեծ մայրը, որուն հրամանը կշիռ ունի էցուրի մէջ, բամբիւ որ կը յաջզացնէ իմ փափաքները, զատասաւանի և զնուի վայրը՝ էնլիլի ներկայութեան, ձախողեցնէ անոր. ինդիրը. Թող ան, էնլիլ թագաւորի բերնին մէջ զետեղէ քանդումը անոր երկրին, կործանումը անոր

(73) Փաթորիկի աստուածն էր. տես Սիմ անադիր, 1952 Ապրիլ, թիւ 4, էջ 97, առաջին սինան:

(74) Էնլիլ աստուածայ ամսւարինն էր:

ժողովուրդին, անոր կեանքին հեղումը ջուրի բրուս⁽¹⁵⁾ նման:

Թող կան՝ մեծ իշխանը, որուն զի՞րուները նախագունութիւն ունին, դաստիարակը աստուածներու, որ զիտէ ամէն տեսակ բան, երկարաձգողը

ՔԱՐՄԱԿՈՒՆԵՐԵՔԲՈՐԴ ՍԻՒՆԱԿ (Խակալողմ 27)

օրերը կեանքիս, թող զրկէ զայն իմացողութենէ⁽¹⁶⁾ և իմաստութենէ, և զայն (այդ ձեւով) մոռացութեան⁽¹⁷⁾ առաջնորդէ. թող

(15) Կենական սկզբունքին կորուսը կրնայ բաղդատուի նուրբն հեղումին, երբայցիներու մոտ ընթացիկ ըմբռումի մը համաձայն, երբայցին ժնիվէց՝ բառը կե համապատասխանէ աշքատերէն ժնիվիշթուուին և անոր նման կը մատնանչէ հոգին մանաւանդ իրեկ էկինական սկզբունքը, արդ, հոգին իրը կենական շունչ արիւնանմէ մը զի բնակիր. այդ է անսառուններու արիւնանմէն առգիւթիւն շարժափիթը. ան պէտք էր մատուցուեր Աստուծոյ, Նկ., ժի., 10-14, ան մարդ ոք մարդ յորդոց հօրայելի կամ յեկաց յեցելոց ՚ի ձեզ, որ աւտիրէ զամնայն արիւն, հաստուացից զերես իմ ՚ի վերայ անձին որ սատից ՚զարիւն, և կորուսից զայն ՚ի ժողովրդնեւէ իւրմէ: Զի շունչ ամենայն մարմայ արիւն իւր է, և ես ետու զայն ձեզ ՚ի սկզբան՝ քասել վասն անձնաց ձերաց. զի արիւն հօրա փոխանակ անձին սորու քաւեսցի, վասն անորիկ առացի ցորդին հօրայելի, ամենայն անձն զի ձեզ՝ արիւն մի՛ կերպէց, և ենի որ յեցեալ էր ՚ի ձեզ՝ արիւն մի՛ կերպէց, և մարդ ոք մարդ՝ յորդոց հօրայելի կամ յեկաց յեցելոց ՚ի ձեզ, որ սատից որս երէ ինչ կամ թռուն որ սուրբցի, նեցեց աստիճան նորա և ժամանեց Հոգով. զի շունչ ամենայն մարմայ արիւն իւր է, և սատից ցորդին հօրայելի. Զարիւն ամենայն մարմայ մի՛ սատիցէց. զի շունչ ամենայն մարմայ արիւն իւր է, ամենայն որ սուտից զայն սատիկեսցի: Զայն էր շնորհած արիւնին, նւն. թ. 10, ան ասէ Աստուծուած. Զի՞նչ զորեցեց զայդ, ոգումն արեան եղթօց քո բոզուէ առ իսյերկէ: Սազմանցուուն հրանդը կը մատէ իր արիւն շուրջ որ կը իսու, Սազ. հԱ. 15, ան որպէս զնուր հեղայէ, Պ. Cruveilhier, Commentaire . . . էջ 276:

(16) Ուսպէսզի ջրանցքներուն չի հասնի ջուրերը:

(17) Միշագետքի զինաւոր մնանդի աղբիւրն էր ցուենք:

(18) Այսինքն երկրի վրայ, վարը՝ զժութքը կը մատնանչէր. երկիրը՝ ապրաներու վայրեա էր վարչի՝ բնակւթեան ընզգէմ, որ դոյլութիւն ունէին լոկ էլիթմաւնները՝ հոգիներու մեաւուն որոնց կենանք էր շափազաց նուազած, թանախակի կը խօսուի Հին Կտակարանի մէջ էլիթէ խայլիմէ՝ ապրուզներու երկրին շուրջ, որ ներկայ կեանքը կը թեւազրէ, ընզգէմ շշուուի:

Հոն ուր կեանքն էր մերած և ժնափ. Խայլի, թԱ. 10-11, ան ասաց ՚ի վերանաւ աւուրոց իմցոց վայրէց ՚ի զրունա գժուխց, թողից զնացըրդա ամաց իմցու: Երեւք մատերէ կը բազկանար երկիրը, Խարելացիներու աշխարհայեցքով: Վերին մասը կամ երկրին մակերեսու ուր պորզ ակնինքն կը ընակէն, ինլիկ՝ (Գէ), Յազաւութիւնը կը գտնաւէր, ովկիանասոց ուր ինզիի՝ (իա) Յագաւութիւնն էր. և ջուրերու ներքէ զետեղուած երկրի մը, ուր կը զտնուէին մեռեալները կամ էլիթմաւնները և որ ներկալ առուած կոլունն էր: Համեմարտիկ կը մտնանաէ այս վայրուց վարչի, սոսորերկեալ աշխարհը՝ արտայալութիւններով, արգարե երկրի մակերեսին բազամամար, վարը կը զանուէր մեռեալներու ընակութիւնը այս ըմբռունքը կը վերաբանուէ Յօդիք գրքին մէջ, թԱ. 16-18, և առաջնուն իցին յանձնու, և ընդ հետո անզնզոց եալ իցին յանձնու, ուր զայմանաւորուէր այնքան խօս արմատներ էր արձակած այս հա-

թմրէ անոր գետերը աղբիւրէն⁽¹⁹⁾, թող չաձեցնէ անոր երկրին մէջ զարին⁽²⁰⁾ (ցորեն) կեանքը ժողովուրդին:

Թող Շամաշ՝ մեծ գատաւորը երկնայ և երկրի, որ ուզգութեամբ կ'առաջնորդէ ապրող էակները, տէրը, իմ օգնականը, ատպալէ անոր թագաւորութիւնը, թող չգտաէ անոր գատը՝ (իրաւունքը), թող չփորէ անոր ուզին, թող սասանէ անոր գունդերուն հիմը. իր բանդագուշանքներուն մէջ թող պատրաստէ անոր գէշ զաւակութիւն մը՝ անոր թագաւորութեան կմիերան արմատախման և անոր երկրին կործանման շուրջ. թող Շամաշի չարաշէտ խօսքը հասնի անոր վրայ անմշապահպէս պէս. վերը⁽²⁰⁾ թող անջատէ զայն կենդա-

մզգումը համեմուրապիի հոգին մէջ, որ ան իր յարագարք քարկիսոզին վրայ քանզակել ացւաւ իր պատկերը, արձանազուել իր երկարաշնչն ներընկերը, զրայմէտ ամենասոսկալի սպանաւիքները անսոնց զէմ, որոնք պիտի փորձէրն իր պատկերը եղածանէլ, չնին՛ մի քանին իր թակագին խօսիցիքն: P. Cruveilhier, Commentaire . . . էջ 274-275:

(19) Ուսպէսզի ջրանցքներուն չի հասնի ջուրերը:

(20) Միշագետքի զինաւոր մնանդի աղբիւրն էր ցուենք:

(21) Այսինքն երկրի վրայ, վարը՝ զժութքը կը մատնանչէր. երկիրը՝ ապրաներու վայրեա էր վարչի՝ բնակւթեան ընզգէմ, որ դոյլութիւն ունէին լոկ էլիթմաւնները՝ հոգիներու մեաւուն որոնց կենանք էր շափազաց նուազած, թանախակի կը խօսուի Հին Կտակարանի մէջ էլիթէ խայլիմէ՝ ապրուզներու երկրին շուրջ, որ ներկայ կեանքը կը թեւազրէ, ընզգէմ շշուուի:

Հոն ուր կեանքն էր մերած և ժնափ. Խայլի, թԱ. 10-11, ան ասաց ՚ի վերանաւ աւուրոց իմցոց վայրէց ՚ի զրունա գժուխց, թողից զնացըրդա ամաց իմցու: Երեւք մատերէ կը բազկանար երկիրը, Խարելացիներու աշխարհայեցքով:

Վերին մասը կամ երկրին մակերեսու ուր պորզ ակնինքն կը գտնաւէր, ովկիանասոց ուր ինզիի՝ (իա) Յագաւութիւնն էր. և ջուրերու ներքէ զետեղուած երկրի մը, ուր կը զտնուէին մեռեալները և որ ներկալ առուած կոլունն էր:

Համեմարտիկ կը մտնանաէ այս վայրուց վարչի, սոսորերկեալ աշխարհը՝ արտայալութիւններով, արգարե երկրի մակերեսին բազամամար, վարը կը զանուէր մեռեալներու ընակութիւնը այս ըմբռունքը կը վերաբանուէ Յօդիք գրքին մէջ, թԱ. 16-18, և առաջնուն իցին յանձնու, ուր զայմանաւորուէր այնքան խօս արմատներ էր արձակած այս հա-

(22) Բառ առ բառ՝ ականջ, որովհետեւ աքատանցած էին ականջը և իմացականց ականջը, ուրին անձի մը յիշասակին կատարեալ մթագնումը այս աշխարհի մէջ, անոր ամբողջական փնացումը կը պայմանաւորուէր:

(23) Քնակական յետ-մաւու կեանքի մը կը հաւասարային աքատանցած էին ականջը և իմացականց ականջը, անձի մը յիշասակին կատարեալ մթագնումը այս աշխարհի մէջ, անոր ամբողջական փնացումը կը պայմանաւորուէր:

նիներէն՝ (ապրողներէն), վարը՝ ստորեր-կրեայ աշխարհին մէջ՝ անոր (մեռելի) հո-գին թող ծարաւնալ տայ չուրին⁽⁸¹⁾:

Թող Մինը՝ տէրը երկնքի⁽⁸²⁾, իմ արարիշ աստուածց, որուն վրիժառու զօրսւթիւնն է գերազանց աստուածներու միջն, զրկէ զինքը (իր) թագաւորութեան թագէն (և) դահնէն. թող զնէ անոր վրայ ծանր պա-տիժ մը, իր մեծ պատուհասը որ անոր մար-

բարապահաց դժոխոց 'ի տեսանել լքել՝ սարսիցնա, ուր ոգիսասոսին վար զանգուած ըլլալ կը թուի մառեալներու ընակութիւնը, մառեալներու ընակութիւնը կ'անուանուէր ուստիթե-րէնի մէջ զգիկալուո՞ւ՝ կամ զգութուկիա՞՝ իսկ աքքասերէնի մէջ ըրցիշ լա զարի՛ եւրէկիը ուրէկէ չեւ վերազանար կամ չարալուո՞ւ՝ փա-աւար, փոշի տառն արտայայաւութիւններով։
P. Cruveilhier, Commentaire . . . էջ 280:

(81) Դերագոյն վարձարութիւնը բարեպաշտու անձ մը ան է՞՝ որ երկրի վրայ օրնուուէր իր յիշատակը, և շնչէ շուր նէր իր էլիթիմունն, մառեալների նոգին՝ սոսորէկիպաշ չախարհն մէջ. խապանին իր յայտնի կրկամէշին, թէ մարդ մը իր կենդամնաթէն առաքինասէր ընթացք մը վայելած էր, անկողին մը վրայ պահելիվ և մա-քար չուր ըմբելով, տախտակ ստանիկիութերոդ, սինանի վեց, չորսորդ տող, ննջեցից լեռներ ու տանին, ժառանգորդը հարկազրուած էր էլիթիմուննին՝ մառեալների նոգիին շուր տալու (այս նպատակին համար զափակին հետ բաւարա մը իր թաթուէր) և զգիսրաւն՝ ճամաւայ՝ պատարացը մասուցք նելու անոր, այս արարուութեան հրամանականը այնքան արժ և քարած էին մարգիկ, որ լոկ անոք սիրոյն՝ զաւակինը կ'ուզէին ունենալ, իսկ այս առաւելութենքն զիւրէն առաքեածութեան կը զիմէին. էլիթիմունները շուրըն և զիւրըն չի գուացնելու պարագային, զամոկիեան սուրի սպանալիքով, հիւանդաւթիւններ և դիւանա-րութիւններ կը պատասէին անոնք ապազնե-րան։ 1918-19 տարիներուն, նուր քաջաքի մէջ կատարուած պեղումները, արքայաւան զարգա-ներէն կմախնին երկան բերած են յատկանշա-կան զիրքով՝ ձեռքերին իրենց զեմին ուղղ-ուած ու սեղմօրէն իրենց բերնին զէմ բանած բաժակ մը, որ ժամանակին շուր պարունակած ըլլալ կը թուի. Meissner, Babylonien und Assyrien, հասոր տաշիր, էջ 428, հասոր երկրորդ, էջ 147. P. Cruveilhier, Commentaire . . . էջ 281.

(82) ՀԵՆԵՐ երկնքիր մենաշնորհ՝ Մինին՝ ւլու-սին աստուծոյ է վերացրուած և ոչ շամաշի՞ն արք աստուծոյ, որովհետ Արեւելքիները կը նախատրէին Մինին աստորը նամաշնէն. Բա-փառական և հովուական չշամանէն յուշը մը կը ափառուինք նշամարէլ այս աստափարութեան մէջ, արօվինեւու լուսինը դիշեային կարաւանները կը լուսաւորը և ամիսներու և տարիներու ընթաց-քը կը կանանաւորէր, մինչեւ արեւէ՝ անհրա-

մեն չի կեռանայ. և թող բերէ օրերը⁽⁸³⁾, ամիսները (և) անոր թագաւորութեան տա-րիները վերջաւորութեան մը՝ տառապահ-քով և կոծով, թող թագաւորութեան հա-կառակորդին՝ զինքը դիտել տայ, թող աս-մանէ անոր իրրե ճակատազգիր՝ կեանք մը, որ (շարունակաբար) կը զալարի մահուակ հետ։

Թող Աստատ⁽⁸⁴⁾՝ տէրը առատութեան, վարիլը երկնքի և երկրի ջուրերուն, իմ օգնականն, զրկէ զինքը անձրեններէն եր-կնքի, (և) յորդ ջուրերէն ազդիւններու. փնացնէ անոր երկիրը կարօտութեամբ և անօժութեամբ. թող որոստայ ան կատազ-օրէն անոր թագալաքին վրայ՝ և վերածէ անոր երկիրը հեղեղի մը բլուրին (աւերա-կոյտին)։

Թող Զապապան⁽⁸⁵⁾՝ մեծ յարտիկը, ի-քուրի անջանանիկ որդիկն՝ քալելով իմ աջիս, փշէր անոր զէնքերը մարտավայրին վրայ, թող շերեկը զիշերուայ վերածէ անոր հա-մար, և թող կոխկոտել տայ անոր վրայ՝ անոր սոսիլը։

Թող Իշթարը⁽⁸⁶⁾՝ բամբիլը պատերազմի և կոռու, որ կը մերկացնէ իմ զէնքերը, իմ չորոհալի պահապան կիցուէին որ կը սիրէ իմ իշխանութիւնը, անիծէ անոր թա-գաւորութիւնը՝ իր մեծ զարյութով, իր մո-ւեկին օրտով՝ թող անոր բարին վերածէ չարի։

ՔԱՌԱՍՈՒՆՁՈՐՈՒԴ ՍԻՒՆԱԿ (Խակակաղմ 28)

Թող Փշէրէ անոր զէնքերը, պատերազմի և

ժեշտ մայուն երկրագործներուն, գետինը կը լորցնէր և կը տառողիր զալարի քարագալ արօտավայ-րերու. Արաբն եր լուսինը և արեւել իդական, զանազան սեմական լեզուներու մէջ, իդական եր նախախալամական նաման արաբական արդակ-նային աստուածութիւնը, մինչեւ լուսինը՝ ա-րաբն՝ արաբեացիները Մին՝ լուսին աստուածը նամաշ՝ արէ աստուածոյ հայրն էին ըրած, և ա-սայինի աստագունութիւնն առանց վերինին վրայ։ P. Cruveilhier, Commentaire . . . էջ 281.

(83) Բրագնետ. Մին լուսին՝ աստուածն էր, օրերը, ամիսները, տարիները կանոնաւորու-աքքաներու մօտ։

(84) Պրատումի, անձրեի, կայտակի և փոթո-րիկի աստուածն էր Աստաբը. տես Մին ամառիր, 1952 Ապրիլ, թիւ 4, էջ 98. Երկրորդ սիրանակ։

(85) Բազմիկ աստուած մը էր, Սեղանակ աստագիր, 1952 Ապրիլ, թիւ 4, էջ 98. սիրանակ առաջին։

կուրի վայրին վրայ. թող խառնակութիւն (և) ըմբռուտութիւն ստեղծէ անոր համար. թող տապալէ անոր մարտիկները, (և) ոռոգէ հողն անոնց արիւնով. թող նետէ անոր պատերազմիկներուն դիակներուն⁽⁸⁷⁾ գէզը դաշտին վրայ. թող ոչ մէկ կարեկցութիւն ցուցնէ անոր մարտիկներուն, թող յանձնէ զայն անոր, ոստիններուն ձեռքը, և թող զայն չգթայուած առաջնորդներ իր օստի երկիրը:

Թող ներկալ⁽⁸⁸⁾ հզօրը աստուածներու միջև, անմրցակից պատերազմիկ ուժը՝ (մարտիկը) որ ապահովէ կուտայ (ինձ) իմ յաղթանակը, իր մեծ զօրութեամբ, թող այրէ անոր ժողովուրդը եղէզնուտի կատաղի կրակին պէս, թող փեռեկէ զայն իր զօրաւոր զ լիքերով, և թող փչէք անոր անդամները կաւէ արձանի մը նման:

Թող Նինթուն⁽⁸⁹⁾՝ կմեմաշուք տիրուակին երկիրներու, զիս ծնանող մայրը⁽⁹⁰⁾, վերցնէ իրմէշ ժառանգորդ որդին, և ոչ հայթայթէ⁽⁹¹⁾՝ անոր անուն(ը կրող) մը, ոչ ալ ստեղծէ մարդկութեան՝ (մարդկային) սերմը իր ժողովուրդին միջն:

Թող Նինգառազը⁽⁹²⁾՝ դուստրը Անուամի, իմ բարիստոսը էքուրի մէջ, զոյացներ տայ անոր՝ իր անդամներուն մէջ ծանր հիւանդութիւն մը, ոստիկ ցաւ մը, գէշ օր-

(87) Որովհետեւ կը տառապէին մեռեալներու նոգները չթառալուեւ պարզացին:

(88) Մժոխքի, քանզաւմի, մաս սերմանող աստուածն էր, տես Սիմե ամսացիք, 1952 Մայիս, թիւ 5, էջ 131, սինակ առաջին:

(89) Ենինգարեռնիւման զիցուրին էր, պաշտուած գէշ բաղադրի մէջ, զայն կը ներկայացնէին յանակ՝ մայրական զուրգութանքի զանարկութեամբ, պատիկ մը իր ձափ ձեռքին, արուն իր ստիճները երկարած ու աջ ձեռքը ազօթողի դիբքագ:

(90) Աստուածային բնութեան շառաւիկն ըլլալու սպարհութիւնը, կ'արգարացաւ իր ցայտուն արձանիքներուն իրագործումովը, իր իշխանութեան քառասուն երկու տարիներու երկայնքին.

(91) Ապացոյց մը նէ Նինգառն ոչ միայն ճնշեն զարերութեան զիցուրին էր, այլ նաև անոր ներդութիւնը կը զզացուէր մահուան վրայ:

(92) Առողջութեան զիցուրին էր, նինի քաղաքաբութերէն էւ-կալամախ՝ չփնի սրբարան տաճարին մէց զամաւուած, զը նոյնացուէր անհուայ զիցուրուոյ կետ, իր կարիքն այս վերինը, զառ զիցուրուոյ հետ նոյնացուած, իսինի բնակիչներուն կողմէ կուլային՝ տրաւած անունն էր նինգառազը:

կանական խաթար մը՝ որ չի բուժուիր, ուրուն բնոյթը ոչ մէկ թժիշկ զիտէ, որ չի կրնար մեղմուիլ միրակապերով, որ մահուայ՝ (մահացու) խածուած քի մը պէս՝ չի կրնար արմատաքի խլուիլ. թող ողբայ (կորուստը) իր առնական կորովին, մինչեւ որ իր կեանքը շիշի:

Թող մեծ աստուածները⁽⁹³⁾՝ երկնքի և երկրի, Անունազինները⁽⁹⁴⁾ իրենց ամրոջութեամբ, պահապան-ողին⁽⁹⁵⁾ տաճարին, (և) աղիւս (աստուածը) կպապպարի⁽⁹⁶⁾, անիծն զայն, անոր սերմը, անոր երկիրը, անոր սամիկ զամակարգը, անոր ժողովը և անոր բանակը, չարագուշակ անհէծ քոյ մը:

Թող կնիլէ, իր որոշումով՝ որ անդապանալի է, անիծէ զայն այս անէծ քններով, և թող շուտով հասնին անոնց իր վրայ:

ԱՆՈՒԾԱԼԻԱՆ ԱԲԴ. ԶՂՋԱՆՆԵԱՆ (Վերջ 8)

(90) Նախորդու տաներկու աստուածներուն կ'ակնարկուի: — Աքքատուերու կողմէ ուումերացներէն փօխ առնուած վաթսնեային և սեղացման թաւարկութեան մէկ ասրըը կը կազմէր տաներկու թիւը, ու այս հմամար հասնարար, աքքատական պանդէսէնէն՝ միայն տաներկու տառաւածութիւններուն և նիւսի, ինլիի, նինլիի, համաչի, սինաչի, սինի, Աստափ, Զապապայի, հշեարը, ներկալի, նինջուտի, նինջաստի: Կրտսէրով կը գունայա Համմարասի, իր աքքատար անիծէ տալու համար, միզի քարկանդողը անիծէ տալու համար, Միջադիտաթեան չափադիտութեան արշաւոյէնէն իսի, փց թուին և իր բազմապատիկներուն յանչողութիւնը, կը բացատրի իրենց բաժանաւակներ, միակ ամբողջամար թիւերն են ասոնք էր երկութով և թէ երեքով բաժանենի միանկամամին. արդ, այս թիւերու վրայ հիմնաւած զրաթիւններ շատ լաւ կը յարմարին չափարաններան հետ, կը բաւէ յիշատակի վլցեակի և երկանական գործածութիւններ զամանականական յարաբերութիւններու մէջ: Thureau-Dangin, L'Origine du système séxagésimal, Revue D'Assyriologie, 1928, պատկ 25րդ, էջ 115-118. P. Cruveilhier, Commentaire . . . էջ 272:

(91) Մեր այս արձանագրութեան մէջ, Անուածուած նետերու ստորին ասուուն տառուածներու խթանէ կը ներկայացնեն Անուածնագինները:

(92) Այս պահապան սղին՝ ոչնուած, չարագուշակ յարաբերութիւններէն էր բառագիրներ երանուածքներ ու այս բնագրին մէջ անիծուներու գառան մէջ կը յիշատակուի:

(93) Եւագոյ արեւի տաճարը՝ սրբարան էր Արգարութիւնը և իրաւունքը խորհրդաւշով, Շամաչ արեւ-աստուածու, Սիփար քաղաքի մէջ, նիւսիսային թաքելսն, այժմու Ապաւ-իսպան: